

Omzendbrief met betrekking tot de informatie over de voedselketen voor varkens.

Referentie	PCCB/S3/TVV/975092	Datum	23/08/2017
Huidige versie	5.0	Van toepassing vanaf	Datum van publicatie
Trefwoorden	Voedselketeninformatie, varkens.		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Tom Van Vooren, attaché	Lefevre Vicky, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief heeft als doel de reglementaire vereisten toe te lichten m.b.t. de voedselketen-informatie die door de varkenshouder aan de slachthuisexploitant moet worden aangeboden.

2. Toepassingsgebied

Slachten van varkens.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne.

Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

Verordening (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong.

Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen voor bepaalde producten die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 vallen en voor de organisatie van officiële controles overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004, tot afwijking van Verordening (EG) nr. 852/2004 en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004.

Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen.

3.2. Andere

Advies 2007-18 van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV dd. 26.06.2007: melding van gegevens in het kader van de voedselketeninformatie door de varkenshouder aan het slachthuis (dossier Sci Com 2007/17).

Omzendbrief (PCCB/S3/665052) betreffende de mogelijkheid tot het niet uitvoeren van trichinenonderzoek bij de keuring van vleesvarkens ingevolge de officiële erkenning van België als « gebied met verwaarloosbaar *Trichinella*-risico bij gedomesticeerde varkens ».

Omzendbrief (PCCB/S6/641883) m.b.t. de verplichting voor de slachthuizen om de elektronische voedselketeninformatie (eVKI) te registreren via Beltrace.

4. Definities en afkortingen

FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

VKI: voedselketeninformatie

5. Informatie over de voedselketen

De Europese regels in verband met de voedselketen zijn voor een belangrijk deel vastgelegd in de Verordeningen van het zgn. hygiënepakket¹. Deze regels zijn rechtstreeks van toepassing voor alle ondernemers in de voedselketen, ook voor de veehouders.

De Verordeningen leggen op dat de veehouder voor elk dier /elke groep dieren dat/die hij naar het slachthuis stuurt aan de slachthuisexploitant *informatie over de voedselketen* (korter: *voedselketeninformatie* of *VKI*) dient te bezorgen². De veehouder dient daartoe de nodige gegevens bij te houden in zijn bedrijfsregisters en deze gegevens over te maken aan de slachthuisexploitant.

Slachthuisexploitanten moeten de voedselketeninformatie opvragen bij diegenen die de dieren ter slachting aanbieden en mogen geen dieren tot het terrein van het slachthuis toelaten zonder dat ze beschikken over informatie over de voedselketen. Het FAVV tenslotte ziet toe op het aanwezig zijn van de informatie, het actieve gebruik ervan door de slachthuisexploitant, evenals op de geldigheid en betrouwbaarheid ervan.

¹ O.a. Verordening (EG) nr. 852/2004, Verordening (EG) nr. 853/2004, Verordening (EG) nr. 854/2004, Verordening (EG) nr. 2074/2005.

² Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne. Publicatieblad van de Europese Unie, L 226 van 25.06.2004. (Bijlage I, deel A, III, punten 7 en 8).

Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong. Publicatieblad van de Europese Unie, L 226 van 25.06.2004. (Bijlage II, sectie III).

Verordening (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong. Publicatieblad van de Europese Unie, L 226 van 25.06.2004. (Bijlage I, sectie I, hoofdstuk II, A en sectie II, hoofdstuk II).

Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen voor bepaalde producten die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 vallen en voor de organisatie van officiële controles overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004, tot afwijking van Verordening (EG) nr. 852/2004 en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004. Publicatieblad van de Europese Unie, L 338 van 22.12.2005. (Artikel 1 en bijlage I).

De VKI geeft zowel aan de slachthuisexploitanten als aan de keurders informatie over de voorgeschiedenis van de ter slachting aangeboden dieren en moet worden gebruikt om de slacht- en keuringsactiviteiten beter te organiseren, niet alleen logistiek maar vooral met het oog op een op risico gebaseerde aanpak.

De informatie over de voedselketen dient in het bijzonder betrekking te hebben op:

- De status van het bedrijf of de regio van herkomst van de dieren op het vlak van de diergezondheid;
- De gezondheidsstatus van de dieren;
- De toegediende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of andere behandelingen die de dieren binnen een relevante periode hebben ondergaan, tezamen met de data van toediening of behandeling en wachttijden, wanneer er een wachttijd is;
- De aanwezigheid van ziekten die de veiligheid van het vlees in het gedrang kunnen brengen;
- Indien relevant voor de bescherming van de volksgezondheid, de resultaten van de analyses van de bij de dieren genomen monsters of van andere voor het diagnosticeren van ziekten die de veiligheid van vlees in het gedrang brengen, genomen monsters, met inbegrip van monsters die in het kader van de bewaking en de bestrijding van zoönoses en residuen worden genomen;
- De relevante verslagen over de resultaten van eerdere ante mortem- en post mortemkeuringen (= onderzoek van het levend dier vóór slachting, respectievelijk het karkas en de slachtafvallen na de slachting) van dieren van hetzelfde bedrijf van herkomst, met name verslagen van de officiële dierenarts;
- De productiegegevens, wanneer die ziekten aan het licht kunnen brengen, en
- Naam en adres van de dierenarts die normaliter het bedrijf van herkomst diensten verleent.

De slachthuisexploitant dient de informatie te evalueren en te gebruiken om zijn beleid mee te voeren: het al of niet aanvaarden van de dieren, het nemen van bijzondere voorzorgen bij het slachten, ...

De VKI dient minstens 24 uur vóór de dieren bij het slachthuis toe te komen.

Indien de slachthuisexploitant na de beoordeling van de voedselketeninformatie beslist om de dieren voor slachting te aanvaarden, moeten de gegevens onmiddellijk, en ten minste 24 uur voordat de dieren bij het slachthuis aankomen, ter beschikking worden gesteld van de officiële dierenarts. Voorafgaand aan de ante mortemkeuring (onderzoek van het levende dier vóór de slachting) dient de officiële dierenarts in kennis te worden gesteld van alle informatie die kan duiden op een (gezondheids)probleem bij het dier/de groep dieren dat een invloed kan hebben op de voedselveiligheid.

Wanneer een dier bij het slachthuis aankomt zonder gegevens over de voedselketen, dient de slachthuisexploitant onmiddellijk de officiële dierenarts daarover in te lichten. Het dier mag niet worden geslacht zolang de officiële dierenarts daarvoor geen toestemming heeft gegeven en de informatie dient alsnog binnen 24 uur na aankomst van het dier in het slachthuis toe te komen.

5.1. Praktische toepassing.

Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2074/2005³ dient het FAVV mede te delen welke informatie door de veehouder minimaal aan het slachthuis dient te worden bezorgd. In de bijgaande tabel (bijlage 1) vindt u een opsomming van en verduidelijking bij de minimale te verstrekken informatie. Bij de opmaak van deze tabel werd rekening gehouden met het advies van het Wetenschappelijk Comité van het FAVV⁴ en de opmerkingen van de beroepsorganisaties van veehouders en slachthuizen en van DGZ en ARSIA. Indien u over deze minimale informatie of de inhoud van bijlage 1 twijfels mocht hebben, dan kan u bijvoorbeeld bij uw bedrijfsdierenarts te rade te gaan.

In sommige gevallen zal het immers niet altijd evident zijn of bepaalde zaken al of niet relevant zijn om te melden aan het slachthuis. Daarom is een goede en transparante communicatie tussen de dierenarts en de veehouder van groot belang. Het is van essentieel belang voor de daaropvolgende communicatie inzake voedselveiligheid tussen operatoren dat de dierenarts volledige informatie levert aan de veehouder over de (ziekte)toestanden, vaststellingen en analyseresultaten, ook wat betreft aspecten die van belang zijn voor de voedselveiligheid.

Het is belangrijk dat de informatie over het geneesmiddelengebruik in het algemeen, en het antibioticagebruik in het bijzonder, nauwgezet wordt verstrekt. Dit is eveneens belangrijk in het kader van export naar derde landen, aangezien verschillende derde landen strengere MRL's hanteren voor antibiotica. Om aan bepaalde exporteisen van derde landen te voldoen moet de informatie over het gebruik van antibiotica of andere medicinale producten expliciet en volledig opgenomen worden. In het raam van hun autocontrolesysteem voeren de slachthuizen zelf steekproefsgewijs analyses uit, terwijl ook het FAVV een bemonsteringsprogramma uitvoert.

Voor actuele informatie over de vergunde geneesmiddelen, kan de website⁵ van het Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten (FAGG) worden geraadpleegd.

De wijze van gegevensoverdracht (op papier, onder elektronische vorm) is vrij.

Het verdient evenwel aanbeveling om de VKI elektronisch over te maken. Dit kan door ofwel gebruik te maken van de eVKI-toepassing in Beltrace ofwel door het VKI-modelformulier (cfr. bijlage 2 bij deze omzendbrief) te downloaden van de FAVV-website (www.favv.be) en het volledig ingevuld per e-mail te verzenden naar het slachthuis. Meer informatie over de eVKI-toepassing in Beltrace is opgenomen in de omzendbrief PCCB/S6/641883⁶ die is terug te vinden op de website van het FAVV.

Indien niet gekozen wordt voor een gegevensoverdracht langs elektronische weg, is het wenselijk, om redenen van uniformiteit, gebruik te maken van het in bijlage 2 bijgevoegde modelformulier (dat ook beschikbaar is via de FAVV-website).

Om te garanderen dat de gegevens voldoende actueel zijn, zijn de formulieren maximum 7 dagen geldig. Indien evenwel in de periode van de geldigheidsduur van de voedselketeninformatie nieuwe behandelingen of analyses zouden zijn uitgevoerd en/of ziektes of abnormale sterfte zouden zijn vastgesteld, dient nieuwe voedselketeninformatie te worden opgesteld en te worden overgemaakt aan het slachthuis.

De manier waarop de slachthuisuitbater op zijn beurt de voedselketeninformatie -na er een evaluatie van te hebben gemaakt en er zijn bedrijfsvoering te hebben op gesteund- aan de officiële dierenarts aanbiedt, is eveneens vrij. Met het oog op een vlot verloop van de keurings- en slachtwerkzaamheden,

³ Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen voor bepaalde producten die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 vallen en voor de organisatie van officiële controles overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 854/2002 en (EG) nr. 882/2004, tot afwijking van Verordening (EG) nr. 852/2004 en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004.

⁴ Advies 2007-18 dd. 26.06.2007. Melding van gegevens in het kader van de voedselketeninformatie door de varkenshouder aan het slachthuis (dossier Sci Com 2007/17). Zie website FAVV.

⁵ www.fagg-afmps.be/nl/items-VET/gegevensbanken/

⁶ Omzendbrief (PCCB/S6/641883): verplichting voor de slachthuizen om de elektronische voedselketeninformatie (eVKI) te registreren via Beltrace.

is het evenwel gewenst dat in elk slachthuis de voedselketeninformatie op een uniforme wijze aan de officiële dierenarts wordt voorgelegd. Daartoe dienen in elk slachthuis concrete afspraken te worden gemaakt tussen de exploitant en de officiële dierenarts⁷.

De bewaartijd van de gegevens bedraagt 2 jaar voor de slachthuizen en 5 jaar voor de veehouders⁸.

Uiteraard kan het VKI-systeem maar functioneren als iedere schakel in de keten zijn verantwoordelijkheid neemt. De informatie dient correct en volledig te zijn. Indien gebruik gemaakt wordt van het door het FAVV ter beschikking gestelde VKI-formulier, dienen alle rubrieken zorgvuldig te worden ingevuld.

Er zal in geval van overtreding repressief worden opgetreden: er zullen controles gebeuren in de landbouwbedrijven waarvan men op niveau van het slachthuis vaststellingen heeft gedaan waarvoor een melding had moeten gebeuren via de VKI, maar waarvoor dergelijke melding ontbrak.

Indien onregelmatigheden worden vastgesteld, zal dit niet alleen rechtstreekse gevolgen hebben voor de veehouder die de (verkeerde, onvolledige of ontoereikende) informatie heeft geleverd, maar het is ook nadelig voor het imago van de gehele sector, hetgeen mogelijke gevolgen kan hebben voor de handel en dus de prijsvorming.

5.2. Intracommunautair handelsverkeer.

Voor wat betreft het intracommunautair handelsverkeer, geldt het volgende:

1. Voor het verzenden van varkens uit een EU-Lidstaat naar een in België gelegen slachthuis. De bevoegde autoriteiten van de Lidstaten van waaruit varkens naar België worden verzonden, werden op de hoogte gebracht van het Belgische modelformulier met de vraag dit op te leggen aan de exporteurs naar België. Totdat communautaire of formele bilaterale afspraken met de betrokken lidstaten gemaakt worden, zullen in een overgangperiode ook de formulieren van het land van verzending aanvaard worden.
2. Voor het verzenden van varkens uit België naar een in een andere EU-Lidstaat gelegen slachthuis, wordt het formulier van het land van bestemming gebruikt. Een aantal Lidstaten hebben meegedeeld op welke wijze zij de voedselketeninformatie wensen te bekomen. Dit is terug te vinden op de FAVV-website: www.favv.be: beroepssectoren > informatie over de voedselketen > varkenssector > VKI en intracommunautair handelsverkeer. Bij afwezigheid van specifieke regels, kan de Belgische aanpak worden toegepast.

5.3. Export van varkensvlees naar derde landen.

Een officieel gezondheidscertificaat is vereist voor de uitvoer van varkensvlees naar derde landen vanuit een slachthuis, een vleesverwerkend bedrijf of een opslagbedrijf. Specifieke informatie over de gezondheidssituatie van de varkenshouderij die de levende varkens levert en informatie over de oorsprong van de varkens is vereist voor bepaalde derde landen. Naargelang het derde land van bestemming kan het volstaan om over deze informatie te beschikken om het certificaat te kunnen ondertekenen. Voor andere derde landen maakt deze informatie, al dan niet gedeeltelijk, deel uit van het gezondheidscertificaat. Om het aantal documenten niet onnodig te verhogen, is op het VKI

⁷ Verordening (EG) nr. 854/2004: "De lidstaten zorgen ervoor dat de exploitanten van een bedrijf de bevoegde autoriteit alle nodige assistentie verlenen bij de uitvoering van de officiële controles. Met name: ... stellen zij alle documentatie en registers beschikbaar die in het kader van deze verordening zijn voorgeschreven of door de bevoegde autoriteit noodzakelijk worden geacht om de situatie te kunnen beoordelen." (art. 4, punt 1)

⁸ Koninklijk besluit van 14 november 2003 betreffende autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid in de voedselketen (artikel 11).

formulier een veld voorzien dat toelaat om de naam van de derde landen te noteren voor varkens die voldoen aan de certificeringsvoorwaarden voor deze derde landen.

Als er specifieke eisen gelden voor de varkens waarvan de te exporteren producten afgeleid zijn, dan worden deze eisen opgesomd in een document *VKI-exportvoorwaarden*. Dit document is gepubliceerd op de FAVV-website, op de pagina die voor de land-product combinatie van toepassing is.

Als de levende varkens voldoen aan de VKI-exportvoorwaarden voor dit land, dan kan de naam van dit land worden ingevuld in het veld onder deel 2, 4. van het VKI formulier.

Als de levende varkens niet voldoen aan de VKI-exportvoorwaarden voor dit land, dan mag de naam van dit land in geen geval worden vermeld op het VKI formulier.

Het is toegestaan om de landcode te vermelden in plaats van de naam van het derde land.

De sector dient de exporteisen te borgen.

Enkele voorbeelden in onderstaande beslissingstabel

Als na raadpleging van de FAVV website blijkt dat de levende varkens...	dan...
voldoen aan de voorwaarden voor export naar Zuid-Korea,...	mag de naam Zuid-Korea of de code KR worden ingevuld in het veld onder deel 2, 4. van het VKI formulier.
niet voldoen aan de voorwaarden voor export naar China,...	mag de naam China of de code CN in geen geval vermeld worden op het VKI formulier.

6. Bijlagen

Bijlage 1: tabel met opsomming van de door de varkenshouder minimaal te verstrekken informatie.

Bijlage 2: modelformulier "voedselketeninformatie varkens".

7. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0	2007-2008	Originele versie
2.0	21/12/2012	<ul style="list-style-type: none">- Bundelen van de verschillende omzendbrieven over het onderwerp;- Vermelding van de geldigheidstermijn van de VKI;- Aanpassing bijlage 1: toevoeging info m.b.t. Trichinenstatus, Salmonella-analyses en export 3^e landen;- Aanpassen van de lay out aan het nieuwe format voor omzendbrieven FAVV.
3.0	24/09/2013	Aanpassing van bijlage 1: update m.b.t. Salmonella-analyses.
4.0	11/05/2015	Stopzetting van de <i>Salmonella</i> -monitoring op veehouderijniveau (opheffing van het KB en MB van 27.04.2007 betreffende de bewaking van <i>Salmonella</i> bij varkens).
5.0	Datum van publicatie	Toevoegen van hoofdstuk 5.3. over export van varkensvlees naar derde landen 5.1.: alinea over geneesmiddelengebruik werd veralgemeend voor alle derde landen